

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/50/2022
Identifikačné číslo spisu:	8119012370
Dátum vydania rozhodnutia:	28.09.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:8119012370.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Emila Klemaniča na neverejnom zasadnutí konanom 28. septembra 2022 v Bratislave v trestnej veci obvineného V. A. pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona, § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, o dovolaní obvineného V. A. podanom proti rozsudku Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 2To/24/2020, zo 6. augusta 2020 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného V. A. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Prešov, sp. zn. 6T/131/2019, z 27. mája 2020 bol obvinený V. A. uznaný za vinného zo spáchania zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona, s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, ktorého sa dopustil tak, že

dňa 23. 08. 2019 v čase okolo 15:00 hod. v W. v bývalých tzv. D. K. na ul. V. v W., lúpežne prepadol mal. S. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom W., ul. Q. č. X, a to tým spôsobom, že pod slovnou hrozbou polámania rúk mu z ruksaku odcudzil 9 CD kaziet na W. X a takisto pod slovnou hrozbou polámania rúk mal. P. F., nar. XX. XX. XXXX, bytom W., ul. V. A. č. X tak, že tomuto z jeho ruksaku odcudzil retiazku zo žitého kovu s príveskom v tvare krížika, pričom vzhľadom na výzor a fyzické proporcie maloletých si bol vedomý toho, že sa zmocňuje vecí, patriacich maloletým osobám - deťom a keď mu v jeho konaní chceli obidvaja maloletí zabrániť, opäť im povedal, že im doláme ruky, čím takto svojím konaním im spôsobil škodu, a to mal. S. S. vo výške 105,50 EUR a mal. P. F. škodu vo výške 1,- EUR, pričom k zraneniu maloletých osôb nedošlo.

Okresný súd za to obvinenému uložil podľa § 188 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2, ods. 4 Trestného zákona pri neexistencii poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 Trestného zákona a existencii priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. m) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere osem rokov a osem mesiacov. Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona ho na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia.

Krajský súd v Prešove na podklade odvolania podaného obvineným, rozsudkom sp. zn. 2To/24/2020, zo 6. augusta 2020 rozhodol tak, že zrušil rozsudok okresného súdu vo výroku o treste a sám uložil obvinenému podľa § 188 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2, § 36 písm. d) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere sedem rokov a podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona menovaného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie obvinený V. A. argumentujúc naplnením dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku [zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu] a podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť].

Obvinený v dovolaní argumentoval v zásade nasledovne.

Odôvodnenie dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku:

„Rozhodnutia súdov oboch stupňov sú založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku a nesprávnej aplikácii hmotnoprávneho ustanovenia. Súdov oboch stupňov nevenovali pri právnej kvalifikácii skutku patričnú pozornosť posúdeniu okamžiku, kedy malo dôjsť ku zmocneniu sa cudzej veci a použitiu hrozby násillia zo strany dovolateľa. Súd prvého stupňa sa v rozsudku nezaoberal podstatným rozdielom medzi skutkovou podstatou trestného činu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona a trestným činom krádeže podľa § 212 ods. 3 Trestného zákona, ktorý spočíva práve v posúdení okamžiku, kedy dôjde k zmocneniu sa cudzej veci a k použitiu hrozby násillia. Pojem „zmocniť sa cudzej veci“ sa pritom podľa judikatúry vykladá tak, že k nemu dochádza až v okamžiku, kedy je vec odňatá z dispozície vlastníka veci (poškodeného), čo v prípade zisteného skutku súdom prvého stupňa nastalo pred tým, ako mal použiť hrozbu násillia. Dovolateľ nesúhlasí s právnymi závermi súdov oboch stupňov, podľa ktorých svojim konaním naplnil znaky skutkovej podstaty zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona a namietá, že jeho konanie malo byť na základe súdom prvého stupňa zisteného skutku kvalifikované ako trestný čin krádeže podľa § 212 ods. 3 Trestného zákona, pretože jeho úmyslom nebolo použiť hrozbu násillia k zmocneniu sa cudzej veci, ale ponechať si vec, ktorú už fyzicky ovládal (z jej dispozície už vlastníka veci vylúčil) a hrozbu násillia mal použiť len preto, aby zabránil vlastníkovi v opätovnom získaní odcudzených vecí.

Odôvodnenie dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku:

Dovolateľ prostredníctvom obhajcu namietal postup vyšetrovateľa v prípravnom konaní, ktorý troch maloletých svedkov, ktorých výpovede boli jediným usvedčujúcim dôkazom proti dovolateľovi, vypočul 24. augusta 2019 ako svedkov po začatí trestného stíhania (23. augusta 2019), avšak pred vznesením obvinenia, ktoré bolo vydané v ten istý deň (24. augusta 2019). Dovolateľ prostredníctvom obhajcu žiadal, aby boli svedkovia maloletí vypočutí po vznesení obvinenia účasti obhajcu a bola tak zachovaná zásada kontradiktórnosti konania ako predpoklad pre realizáciu práv obvineného a zároveň navrhol doplniť dokazovanie o konfrontáciu medzi obvineným a svedkami maloletými. Vyšetrovateľ návrh na doplnenie dokazovania dovolateľa zamietol a svoje rozhodnutie zdôvodnil stanoviskom trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. Tpj 63/2009, prijatého dňa 7. decembra 2009. Vyšetrovateľ zvoleným poradím úkonov v konaní vytvoril prekážku v realizácii práv dovolateľa vo vzťahu k výsluchom maloletých svedkov, t. j. dôvod pre zamietavé rozhodnutie k návrhom na doplnenie dokazovania opätovnými výsluchmi maloletých a konfrontácie s maloletými po vznesení obvinenia, argumentujúc vyššie spomínaným stanoviskom trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej

republiky, hoci na to neboli splnené podmienky, pretože:

za a) v tomto prípade pri výsluchoch troch maloletých svedkov nešlo o neodkladný ani o neopakovateľný úkon v zmysle § 10 ods. 16 a 17 Trestného poriadku a

za b) na podklade zistených skutočností po začatí trestného stíhania predsa už bol dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin mal spáchať práve dovolateľ, ktorý bol maloletými svedkami označený a na mieste policajťmi zadržaný, preto vyšetrovateľ mal vzniesť obvinenie a až následne realizovať výsluchy svedkov maloletých tak, aby mal možnosť byť obhajca dovolateľa na úkonoch prítomný. Dovolateľ namieta porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom, pretože mu bolo odňaté právo konfrontovať sa (sám alebo prostredníctvom obhajcu) s maloletými svedkami bezprostredne po udalosti, klásť im otázky, poukazovať a reagovať na diskrepancie v ich výpovediach a požadovať ich vysvetlenie, byť účastný a vnímať ich výpovede priamo a bezprostredne vrátane neverbálnej komunikácie zúčastnených osôb na predmetných úkonoch a uplatňovať tak zákonom a ústavou garantované práva obvineného. Mám za to, že podmienka dovolania z uvedeného dovolacieho dôvodu uvedená v § 371 ods. 4 Trestného poriadku je splnená.

Uvedomujúc si skutočnosť, že skutkové zistenia oboch súdov sú z dovolacieho prieskumu vylúčené, považujem za potrebné uviesť, že súdy oboch stupňov zásadným spôsobom pochybili pri hodnotení vykonaných dôkazov a rozhodnutím o vine dovolateľa opomenuli zásadu in dubio pro reo. Súdy oboch stupňov precenili význam usvedčujúceho dôkazu - výpovedí poškodených maloletých, ktoré sú v mnohých miestach mátku, práve s poukazom na údajnú hrozbu násilia zo strany dovolateľa smerom k maloletým svedkom a naopak dostatočne neprihliadali k tým dôkazom, ktoré podporovali jeho výpoveď. Dovolateľ sa zločinu lúpeže nedopustil, pretože proti maloletým poškodeným nepoužil násilie ani hrozbu násilia v úmysle zmocniť sa ich vecí.

Dovolateľ prostredníctvom obhajcu navrhuje, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 2To/24/2020, zo 6. augusta 2020 a rozsudok Okresného súdu v Prešove, sp. zn. 6T/131/2019, z 27. mája 2020 zrušil".

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor v podstate nasledovne:

„Čo sa týka odôvodnenia dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, dovolateľ prostredníctvom obhajcu namietal postup vyšetrovateľa PZ v prípravnom konaní, ktorý troch maloletých svedkov, ktorých výpovede boli jediným usvedčujúcim dôkazom proti dovolateľovi, vypočul ako svedkov 24. augusta 2019 po začatí trestného stíhania (23. augusta 2019), avšak pred vznesením obvinenia, ktoré bolo vydané v ten istý deň (24. augusta 2019). Dovolateľ prostredníctvom obhajcu žiadal, aby boli maloletí svedkovia vypočutí po vznesení obvinenia za účasti obhajcu a bola tak zachovaná zásada kontradiktórnosti konania ako predpoklad pre realizáciu práv obvineného a zároveň mohol doplniť dokazovanie o konfrontáciu medzi obvineným a maloletými svedkami, čo sa však nestalo, vyšetrovateľ návrh obhajcu zamietol, čím vyšetrovateľ zvoleným poradím úkonov v konaní vytvoril prekážku v realizácii práv dovolateľa vo vzťahu k výsluchom maloletých svedkov, t. j. dôvod pre zamietavé rozhodnutie k návrhom na doplnenie dokazovania opätovnými výsluchmi maloletých a konfrontácie s maloletými osobami po vznesení obvinenia. Týmto dovolateľ namieta porušenie práva na obhajobu, pretože mu bolo odňaté právo konfrontovať sa s maloletými osobami bezprostredne po udalosti. Podľa môjho názoru rozsudky v tomto konaní sú plne v súlade so zákonom. Súd sa v pôvodnom konaní riadne vysporiadal so všetkými skutočnosťami, procesnými úkonmi, vykonanými na hlavnom pojednávaní, ako aj s otázkami právnej kvalifikácie skutku, ktorý sa kladie ods. V. A. za vinu. Neboli porušené práva obvineného na obhajobu, ako to uvádza v dovolaní ods. V. A. a jeho obhajca.

Čo sa týka dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku poukazujem na odôvodnenie rozsudku prvostupňového súdu, ako aj na rozsudok odvolacieho súdu, s dôvodmi tam uvedenými sa plne stotožňujem, majú za to, že vina obžalovaného, teraz už odsúdeného, bola riadne preukázaná v konaní pred súdmi v spojení s výsledkami prípravného konania. K tomuto dovolaciemu dôvodu je potrebné vo všeobecnosti uviesť, že tento je daný v prípadoch, keď rozhodnutie súdov spočíva na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečnými skutkovými zisteniami, ktoré vo veci urobili súdy

prvého a druhého stupňa. V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. K tomuto dovolaciemu dôvodu ďalej uvádzam, že podľa ustálenej judikatúry NS SR vyslovovanej opakovane v rozhodnutiach o dovolaniach odsúdených osôb, pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy nižšieho stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo vyplýva aj z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi nižšieho stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať, nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa. V tejto veci som toho názoru, že súdom ustálený skutok obsiahnutý v rozsudku súd náležite právne kvalifikoval. Z dôvodov uvedených v dovolaní je nepochybné, že dovolateľ namieta aj postup vyšetrovateľa v prípravnom konaní a v podstate tým aj hodnotenie dôkazov súdmi oboch stupňov, čo podľa ustálenej praxe dovolacieho súdu nezakladá žiaden dovolací dôvod. Nad rámec vyššie uvedeného odkazujem na dôvody uvedené v odôvodnení obžaloby, kde je rozpísané, ktoré dôkazy a ako usvedčujú teraz už odsúdeného zo spáchania žalovaného skutku.

Z týchto dôvodov navrhujem zamietnuť dovolanie podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku, prípadne dovolanie odmietnuť podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku".

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku), osobou oprávnenou na jeho podanie (§ 369 ods. 2 písm. b) v spojení s § 372 ods. 1 veta druhá Trestného poriadku), prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, nakoľko nemožno konštatovať naplnenie žiadneho dovolacieho dôvodu.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, pričom nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v

Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávnych chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

V porovnaní s dôvodmi, ktoré opodstatňujú podanie odvolania, sú dovolacie dôvody koncipované podstatne užšie. Je tomu tak z dôvodu, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Právoplatnosť súdneho rozhodnutia v sebe poníma jeho faktickú nezmeniteľnosť (formálna právoplatnosť) a záväznosť (materiálna právoplatnosť). Preto sú možnosti podania dovolania - vrátane dovolacích dôvodov - striktne obmedzené, aby sa potenciálne „širokým“ uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala v rámci konania pred dovolacím súdom ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie odvolanie“.

Z ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že dovolací súd je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Podstatné sú teda vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku (R 120/2012).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Jednou zo základných zásad trestného konania je zásada práva na obhajobu, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b), c), d), Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Zásada „práva na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení (príkladmo viď § 34 a nasl., pokiaľ ide o obvineného, resp. § 44 a nasl. Trestného poriadku, čo sa týka obhajcu a pod.), ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva na obhajobu, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1

písm. c) Trestného poriadku. Napokon, aj zo samotného gramatického znenia naposledy označeného ustanovenia Trestného poriadku jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. Takýmto zásadným porušením by bolo najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe podľa § 37 Trestného poriadku, ktoré by mohlo mať konkrétny vplyv na vykonanie jednotlivých úkonov trestného konania smerujúcich k vydaniu rozhodnutí procesnej povahy (napr. rozhodnutie o obmedzení osobnej slobody) alebo meritórneho rozhodnutia. Dôležité sú teda aj konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne ako aj vo vzájomných súvislostiach.

Možno zovšeobecniť, že až takéto „kvalifikované“ porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom môže byť dôvodom na konštatáciu porušenia práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru, pričom predmetné porušenie musí mať vzhľadom na vyššie uvádzané konkrétne okolnosti prípadu aj súčasne podstatný vplyv na výsledok konania - tzn. na rozhodnutie vo veci samej. Zásadným je v tomto smere záver, že právo na obhajobu v zmysle označeného dôvodu dovolania je potrebné chápať ako nutné vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného, resp. jeho obhajcu (§ 34 ods. 4 Trestného poriadku).

Dovolateľ namieta porušenie práva na obhajobu, tým že výsluchy maloletých poškodených neboli v prípravnom konaní vykonané kontradiktórne.

Najvyšší súd k tomu poznamenáva.

Kontradiktórnosť sa považuje za všeobecný právny princíp konania, za pravidlo procesného práva ovládajúci každý súdny proces. Spolu s právom na obhajobu je jeho najzákladnejším princípom. Bez neho vôbec nemožno hovoriť o procese, keď podstatou procesu je konfrontácia dvoch strán, z ktorých každá musí mať možnosť vyjadriť sa, popierať návrhy, argumenty a dôkazy druhej strany a predkladať vlastné. Ide o jednu z hlavných záruk súdneho konania. Neexistuje spravodlivosť bez kontradiktórnej diskusie a čím skôr k nej dôjde, tým väčšia je nádej na objektivnosť. Kontradiktórna diskusia je kráľovskou cestou pri hľadaní pravdy. Princíp kontradiktórnosti sa uplatňuje predovšetkým v súdnom konaní. Prvky kontradiktórnosti sa však vyskytujú už v prípravnom konaní. To znamená, že ak nemôže byť svedok vypočutý kontradiktórne na hlavnom pojednávaní, musí mať obhajoba možnosť vypočuť takéhoto svedka kontradiktórne už v prípravnom konaní. Dôkazy musia byť spravidla vykonané pred obvineným na verejnom konaní za účelom ich kontradiktórneho prejednávania, ale použitie výpovedí z prípravného konania samo o sebe neodporuje čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru pod podmienkou, že boli rešpektované práva obhajoby.

Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorá okrem iných procesných záruk kladie dôraz aj na zachovanie kontradiktórnosti konania a „rovnosti zbraní“. Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacej „rovnosti zbraní“ je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na protiargumenty protistrany.

Kontradiktórnosť je upravená v čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru, podľa ktorého každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva:

d) vypočúvať alebo dať vypočuť svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a vypočutie svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe.

V slovenskom právnom poriadku kontradiktórnosť upravuje Ústava Slovenskej republiky v čl. 48 ods. 2, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Trestný poriadok sa kontradiktórnosti a rovnosti strán venuje v ustanoveniach:

§ 2 ods. 14

Strany sú si v konaní pred súdom rovné.

§ 263

(1) Namiesto výsluchu svedka na hlavnom pojednávaní možno čítať zápisnicu o jeho výpovedi alebo jej podstatnú časť, ak s tým súhlasí prokurátor a obžalovaný a súd nepovažuje osobný výsluch za potrebný.

(2) Súhlas obžalovaného nie je potrebný, ak sa výslovne vyjadril, že sa na hlavnom pojednávaní nezúčastní, alebo výslovne požiadal, aby sa hlavné pojednávanie konalo v jeho neprítomnosti, alebo ak sa na hlavné pojednávanie napriek riadnemu predvolaniu bez ospravedlnenia nedostavil, alebo sa bez vážneho dôvodu vzdialil z pojednávacej siene, alebo ak prokurátor navrhol v obžalobe čítať výpoveď svedka a obžalovaný po doručení výzvy podľa § 240 ods. 3 takého svedka nenavrhol vypočuť osobne. V uvedených prípadoch stačí súhlas prokurátora. O tejto skutočnosti musí byť obžalovaný v predvolaní poučený.

(3) Zápisnica o výpovedi spoluobžalovaného alebo svedka sa môže prečítať aj vtedy, ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam tohto zákona a

a) taká osoba zomrela alebo sa stala nezvestnou, pre dlhodobý pobyt v cudzine alebo na neznámom mieste nedosiahnuteľnou, alebo ochorela na chorobu, ktorá natrvalo, alebo na dlhší čas znemožňuje jej výsluch, alebo ak sa taká osoba ani na opätovné predvolanie súdu k výsluchu bez dôvodného ospravedlnenia nedostaví a jej predvedenie bolo neúspešné; ak ide o výpoveď svedka, u ktorého bol v čase jeho výpovede v prípravnom konaní, ktorá sa má prečítať, dôvodný predpoklad, že na hlavnom pojednávaní ho nebude možné vypočuť, možno jeho výpoveď prečítať len vtedy, ak bol o úkone riadne upovedomený obvinený, a ak má obhajcu, jeho obhajca,

b) išlo o neodkladný úkon alebo neopakovateľný úkon, alebo

c) taká osoba na hlavnom pojednávaní bez oprávnenia odoprela vypovedať.

(4) Zápisnicu o výpovedi svedka, ktorý na hlavnom pojednávaní využil svoje právo odoprieť výpoveď podľa § 130, možno prečítať len za predpokladu, že bol pred výsluchom, ktorého sa zápisnica týka, o svojom práve odoprieť výpoveď riadne poučený a výslovne vyhlásil, že toto právo nevyužíva, ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam tohto zákona.

(6) Strany môžu namietat' spôsob vykonávania výsluchu, najmä môžu namietat' prípustnosť otázky položenej vypočúvajúcim. O námietke rozhodne predseda senátu. Ak námietke vyhovie, vypočúvaný nie je povinný na otázku odpovedať a táto otázka sa do zápisnice nezapíše, alebo sa zo zápisnice vyčiarke. O námietke proti otázke predsedu senátu, sudcu alebo prísediaceho rozhodne senát.

Z citovaného zákonného ustanovenia je zrejmé, že § 263 Trestného poriadku sa týka situácie, ak svedka nemožno na hlavnom pojednávaní (z akýchkoľvek dôvodov) vypočuť, a preto sa má prečítať jeho výpoveď z prípravného konania. Na takúto situáciu sa striktne musí aplikovať princíp kontradiktórnosti obsiahnutý v čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru.

+ + +

Európsky súd pre ľudské práva vyslovil v nasledujúcich veciach takéto právne závery:

- Unterpetinger p. Rakúsku, rozsudok z 24. novembra 1986 - sťažovateľ bol obvinený z ublíženia na zdraví svojej manželke a nevlastnej dcéry. Vyhlásil, že sa necíti vinný. Svedkyne boli vypočuté vyšetrovateľom v prípravnom konaní. Na hlavnom pojednávaní odmietli vypovedať. Na návrh prokurátora boli prečítané ich výpovede z prípravného konania. ESLP vyslovil, že prečítanie výpovedí svedkov z prípravného konania je prípustné, ak tieto boli získané v súlade s právami obhajoby. Ďalej uviedol, že obžaloba bola založená hlavne na výpovediach jeho manželky a nevlastnej dcéry a vnútroštátny súd ich výpovede z prípravného konania považoval za dôkaz o pravdivosti obvinenia. Majúc na pamäti, že obvinený nemal možnosť v žiadnom štádiu konania klásť otázky osobám, ktorých výpovede sa prečítali na pojednávaní, dospel k záveru o porušení práva obvineného na spravodlivý súdny proces v zmysle čl. 6 ods. 1 v spojení s princípmi obsiahnutými v čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru.

- Kostovski p. Holandsku, rozsudok z 20. novembra 1999 - sťažovateľ bol odsúdený za bankové lúpežné prepadnutie na základe prečítaných výpovedí dvoch anonymných svedkýň z prípravného konania. Na hlavnom pojednávaní svedkyne neboli vypočuté. ESLP vyslovil, že v princípe sa musia všetky svedecké výpovede uskutočniť v prítomnosti obvineného. Použitie svedeckých výpovedí, ktoré sa získali v štádiu vyšetrovania, je prípustné, pokiaľ sa rešpektovalo právo na obhajobu. Obvinený musí mať adekvátnu a dostatočnú príležitosť na to, aby mohol v čase, keď sa urobila svedecká výpoveď, alebo v neskoršom štádiu konania poprieť ju a klásť svedkom otázky. V tomto prípade obvinenému nebola takáto príležitosť poskytnutá, a preto rozhodol o porušení čl. 6 ods. 1 v spojení s princípmi obsiahnutými v čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru.

- Luca p. Taliansku, rozsudok z 27. februára 2001 - sťažovateľ bol odsúdený za prechovávanie omamných látok na základe prečítanej výpovede spolupáchateľa získanej v prípravnom konaní. Spolupáchateľ na pojednávaní odmietol vypovedať. ESLP vyslovil, že dôkazy musia byť zásadne vykonané pred obvineným na verejnom pojednávaní na účely ich kontradiktórneho prerokovania. Môže byť potrebné opierať sa o výpoveď z prípravného konania. Obvinený však musí mať primeranú a dostatočnú možnosť poprieť výpoveď buď počas vyšetrovania alebo počas pojednávania. Ak je odsúdenie založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na výpovedi osoby, ktorú obvinený nemohol nikdy vypočuť, alebo dať vypočuť, právo na obhajobu je skrátené spôsobom nezlučiteľným s čl. 6 Dohovoru.

- Asch p. Rakúsku rozsudok z roku 1991. Družka obžalovaného bola vypočutá v prípravnom konaní a následne sa na hlavnom pojednávaní rozhodla nevypovedať. Preto bola prečítaná jej výpoveď produkovaná v prípravnom konaní. ESLP nemal za preukázané porušenie Dohovoru, pretože uvedená výpoveď nepredstavovala jediný dôkaz, na ktorom bolo založené rozhodnutie o vine. Obžalovaný mal tiež možnosť obsah výpovede kritizovať a využiť ďalšie spôsoby obhajoby. Obžalovaný nedostal v žiadnej fáze konania možnosť vypočuť svedkyňu a napriek tomu ESLP tento postup za porušenie čl. 6 ods. 3 nepovažoval, pretože jej výpoveď nepredstavovala jediný dôkaz, na ktorom bolo založené rozhodnutie o vine.

- Saidi p. Francúzsku z roku 1993, keď rozhodol o porušení čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru a uviedol, že práva obhajoby sú obmedzené spôsobom nezlučiteľným s požiadavkami článku 6, ak sa uznanie viny/odsúdenie zakladá výlučne či rozhodujúcim spôsobom na výpovedi svedka, ktorého obžalovaný nedostal príležitosť vypočuť, alebo dať vypočuť ani v prípravnej fáze konania, ani v priebehu súdneho procesu (rovnako i Balšán proti ČR, Breukhoven proti ČR, Krasniki proti ČR).

- Balšán p. ČR - ESLP vyslovil: Ak vnútroštátne právo pripúšťa v prípade spoluobvineného, ktorý odmietne svedčiť na hlavnom pojednávaní, prečítať jeho výpoveď z prípravného konania (výpoveď obvineného), nie je táto skutočnosť dôvodom pre to, aby bol obvinený zbavený práva, ktoré mu zaručuje čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru, teda preskúmať, alebo dať preskúmať kontradiktórnym spôsobom všetky zásadné dôkazy proti sebe.... Jedná sa totižto o právo obvineného vypočúvať, alebo dať vypočúvať svedkov proti sebe, ktoré zaručuje čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru a ktorého výkon v zásade nepodlieha uváženiu súdu. K porušeniu čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru teda došlo.

- K porušeniu Dohovoru došlo vo veci Breukhoven p. ČR rozsudok č. 44438/06 z 21.7.2011, kde išlo o prípad osoby odsúdennej okrem iného i za trestný čin obchodovania s ľuďmi, a to prevažne na základe výpovedí niekoľkých žien, ktoré mal pod sľubom riadneho zamestnania vylákať z Rumunska a následne pod hrozbou násilia donútiť k prostitúcii. Výsluch svedkýň bol vykonaný ako neodkladný úkon podľa § 158a ČTP - za prítomnosti sudcu, ale bez prítomnosti obhajcu. Súd sa potom nepokúsil svedkyne vypočuť na hlavnom pojednávaní a ich výpovede prečítal podľa § 211 ods. 2 ČTP. ESLP pripomenul zásadu, podľa ktorej je treba dať obvinenému možnosť vypočuť svedkov obžaloby, hoci táto zásada pripúšťa výnimky, s právami obhajoby je nezlučiteľné, ak je odsudzujúci rozsudok založený výlučne alebo v rozhodujúcej miere na výpovediach svedkov, ktorých obvinený nemal možnosť vypočuť v žiadnej fáze konania. Ak takí svedkovia nie sú k dispozícii, majú štátne orgány vyvinúť primeranú snahu k zaisteniu ich prítomnosti počas konania. I keď pre obete sexuálnych trestných činov môže byť konfrontácia s páchatelom veľmi zraňujúca, sú štáty povinné prijať opatrenia, ktoré vyvážia

znevýhodnenie pozície obhajoby. ESĽP konštatoval, že trestný čin obchodovania s ľuďmi bol sťažovateľovi preukázaný len výpoveďami spomenutých svedkýň, ktoré sťažovateľ nemal možnosť vypočuť a ktorých výsluch sa súd nepokúsil zaistiť hoci priamo v Rumunsku. Došlo tak porušeniu čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru.

- Rachdad p. Francúzsku (2003) ESĽP uviedol, že článok 6 ESĽP síce oprávňuje vnútroštátne súdy na to, aby založili výrok o uznaní viny na svedectve svedkov proti obžalovanému, ktorých tento alebo jeho obhajca nemohli vypočuť v žiadnej fáze konania, ale výlučne len v prípade, ak
 - je nemožnosť konfrontácie spôsobená nemožnosťou svedka lokalizovať (objektívna nemožnosť), a to i napriek aktívnej činnosti (hľadaniu) orgánov štátu,
 - svedectvo/výpoveď nesmie v žiadnom prípade predstavovať jediný dôkaz, na ktorom je uznanie viny založené (Zentar proti Francúzsku, Guilloury proti Francúzsku).

Postupom času ESĽP tieto závery rozšíril i na prípady, keď svedka síce lokalizovať možno, ale objektívne ho nemožno predviesť pred súd a vypočuť (Ubach Mortes proti Andorre, Berisha proti Holandsku). Z uvedeného vyplýva, že trestné konanie je automaticky nespravodlivé a dochádza k porušeniu čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru v prípade, ak je predmetná výpoveď svedka jediným usvedčujúcim dôkazom.

Ak sa však jedná o dôkaz rozhodujúci (ale nie jediný) považuje sa konanie síce za nespravodlivé, ale členský štát sa môže zodpovednosti „zbaviť“ ak preukáže, že urobil všetko pre to, aby prítomnosť svedka zabezpečil, teda že je vylúčená nedbanlivosť zo strany orgánov štátu. Niekedy ESĽP prihliada i k ďalším okolnostiam, napríklad, či súdy spornú výpoveď hodnotili s maximálnou starostlivosťou, čím sa mohli vyvážiť práva obhajoby (Haas proti SRN). Z uvedeného vyplýva formulácia pozitívneho záväzku štátu, aby vyvinul maximálne možné úsilie, na zabezpečenie prítomnosti svedka v konaní pred súdom, a to jednak prijatím zodpovedajúcej právnej úpravy ako i aktívnym konkrétnym konaním (u nás napr. okrem iného i § 88 TP). Odmietnutie umožnenia výsluchu takého svedka musí byť zároveň dostatočne odôvodnené (Reiner a ďalší p. Rumunsku). Zároveň však kumulatívne platí podmienka, že s dôkazmi pri vykonávaní ktorých nie sú práva obhajoby dôsledne zabezpečené, musí súd pri rozhodovaní nakladať so zvláštnou starostlivosťou.

Sumárne možno konštatovať, že ak sa jedná v prípade svedeckých výpovedí o jediný dôkaz, tak ESĽP bude konštatovať porušenie Dohovoru bez ohľadu na zistenú, či absentujúcu nedbanlivosť štátu. Ak sa bude jednať o dôkaz rozhodujúci, tak v prípade zistenia nedbanlivosti bude rozhodnuté o porušení Dohovoru, pri nezistení nedbanlivosti o porušenie nepôjde. V prípade slabšieho dôkazu o porušenie Dohovoru nepôjde ani v jednom prípade.

- Al Khawaja a Tahery p. Spojenému kráľovstvu (2011 - modifikácia pravidla jediného či rozhodujúceho dôkazu). Podstata spočívala v tom, že pán Al Khawaja sa mal ako rehabilitačný lekár dopustiť sexuálneho nátlaku na dvoch pacientkach po uvedení do hypnózy. Prvá pacientka sa po výsluchu na polícii o veci zverila dvom kamarátkam a následne spáchala samovraždu. Obžalovaný teda nemal možnosť nikdy ju vypočuť. Vnútroštátny súd povolil prečítanie jej výpovede z fázy vyšetrovania na súdnom konaní. Išlo pritom o jediný priamy dôkaz. Okrem toho mal súd k dispozícii výpovede dvoch priateľiek poškodených, ktoré boli nepriamymi dôkazmi.

Vo veci Tahery spočívalo obvinenie i obžaloba na tom, že pán Tahery mal pobodať iného muža, pričom sám poškodený uviedol, že nevidel, kto ho bodol. O dva dni sa na políciu dostavil svedok, ktorý uviedol, že videl, ako obžalovaný bodol poškodeného. Následne však v konaní pred súdom odmietol vypovedať, z obavy o život a zdravie seba a svojej rodiny. Jeho výpoveď bola preto pred súdom prečítaná, pričom sa jednalo o dôkaz zásadný.

V oboch prípadoch rozhodli vnútroštátne súdy o vine.

V konaní pred ESĽP bolo najprv v oboch prípadoch rozhodnuté o porušení čl. 6 ods. 1 a 3 písm. d)

Dohovoru. Prípado bol však predložený Veľkému senátu ESĽP, ktorý v prípade Al Khawaja následne rozhodol odlišne a v prípade Tahery síce rovnako, ale s odlišným odôvodnením.

Veľký senát použil, trojfázový test - tzv. Al Khawaja test. V rámci testu sa zisťuje:

1. či neumožnenie výsluch svedka bolo založené na dobrom dôvode,
2. či sporná výpoveď predstavuje jediný alebo rozhodujúci dôkaz,
3. či toto obmedzenie práva na kontradiktórnosť konania bolo vyvážené ďalšími faktormi, vrátane procesných opatrení využitých v konaní.

Dobry dôvod

Dobry dôvod postráda definíciu, pôjde zrejme o nevyhnutnosť použitia predchádzajúcej výpovede svedka. Za dobrý dôvod je možné považovať napríklad smrť svedka. Ten sa však neuplatní, ak orgány štátu vedeli o riziku hroziacemu svedkovi a nič nepodnikli. Všeobecný a bližšie nezdôvodnený strach svedka sa za dobrý dôvod nepovažuje, vždy treba skúmať i možnosť použitia inštitútu utajeného svedka. Ak strach vzbudil obžalovaný alebo osoby s ním spolené, vyskytuje sa názor, že sa obžalovaný týmto konaním práva vypočúvať svedkov vzdal. To je však v rozpore s judikatúrou týkajúcou sa utajených svedkov.

Váha dôkazu (jediný/rozhodujúci)

Podľa Al Khawaja testu teda samotná skutočnosť, že sa jedná o dôkaz jediný, či rozhodujúci, ešte nemusí spôsobiť porušenie Dohovoru, ak je táto skutočnosť vyvážená inými opatreniami. Vyžaduje sa teda existencia dostatočných vyvažovacích faktorov, vrátane silných procesných záruk, ktoré umožňujú náležité a spravodlivé ohodnotenie spoľahlivosti spornej výpovede. Výpoveď obhajobou nevypočutého svedka teda musí byť dostatočne spoľahlivá.

Vyvažujúce opatrenia

Posudzuje sa napríklad, či bola výpoveď zachytená v korektnej procesnej forme, či je výpoveď potvrdzovaná inými nerozpornými dôkazmi, zohľadňujú sa prípadné inštrukcie sudcu porote, kde ju upozorní na úskalia výpovede - teda upozornenie na riziká výpovede.

Na základe uvedeného testu prezentovaného v kauze Al Khawaja je teda možné právo obžalovaného na výsluch svedkov v celom rozsahu poprieť, ak je dostatočne vyvážené obmedzenie práv obhajoby.

ESĽP na základe bohatej judikatúry - A. M. p. Taliansku r. č. 37019/97 zo 14. decembra 1999, P. S. p. Nemecku r. č. 33900/96 z 20. decembra 2001, S. N. p. Švédsku Magnusson p. Švédsku r. č. 53972/00 zo 16. decembra 2003, Accardi a ďalší p. Taliansku r. č. 30598/02 z 20. januára 2005, Bocos Cuesta p. Holandsku r. č. 54789/00 z 10. novembra 2005, A. S. p. Fínsku r. č. 40156/07 z 28. septembra 2010, B. p. Fínsku r. č. 17122/02 z 24. apríla 2007, W. p. Fínsku r. č. 14151/02 z 24. apríla 2007, A. H. p. Fínsku r. č. 46602/99 z 10. mája 2007 zhrnul:

V prípade zraniteľných svedkov (zväčša deti pri sexuálnych deliktach), u ktorých je predpoklad, že ich nebude možné v budúcnosti vypočuť, by mali OČVTK rešpektovať nasledujúce požiadavky:

- výsluch by mal prebehnúť za aktívnej účasti obhajoby, t. j. výsluchu by mal byť prítomný obhajca, prípadne sám obvinený, pričom by im malo byť umožnené nepriamo sledovať výsluch (napr. prostredníctvom video - prenosu alebo cez jednosmerné zrkadlo),
- obhajobe by malo byť umožnené podávať návrhy na dopĺňajúce otázky, ktoré by mali byť svedkovi položené, bolo by vhodné umožniť obhajobe navrhnúť polozenie otázok ešte pred začatím výsluchu v rámci jeho prípravy,
- výsluch by mal byť zachytený na videokameru, aby mohol byť záznam následne prehraný pred súdom.

Princíp kontradiktórnosti sa uplatňuje predovšetkým v súdnom konaní. Prvky kontradiktórnosti sa však vyskytujú už v prípravnom konaní. Výpoveď svedka môže súd zásadne vziať za základ svojho rozhodnutia, len ak bol svedok vypočutý kontradiktórne v zmysle čl. 6 ods. 3 písm. d). Dôkazy musia byť spravidla vykonané pred obvineným na verejnom konaní za účelom ich kontradiktórneho prejednávania, ale použitie výpovedí z prípravného konania samo o sebe neodporuje čl. 6 ods. 1, 3 písm. d) Dohovoru pod podmienkou, že boli rešpektované práva obhajoby.

V predmetnej veci je pravdou, že výsluchy maloletých svedkov B. B., W. H. a A. K. neboli v prípravnom konaní vykonané kontradiktórne

Najvyšší súd poznamenáva, že ak by menovaní svedkovia na hlavnom pojednávaní nevypovedali a súdy nižších stupňov by posúdili ich výpovede z prípravného konania ako jediné usvedčujúce dôkazy, nebolo by možné čítať ich „nekontradiktórne“ výpovede z prípravného konania postupom podľa § 263 Trestného poriadku, nakoľko by absentovala možnosť obvineného „vypočúvať, alebo dať vypočuť svedka ...“ v zmysle čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru. Ak by súd prečítal ich „nekontradiktórne“ výpovede z prípravného konania a tieto by boli jediným usvedčujúcim dôkazom, podľa názoru najvyššieho súdu by došlo k porušeniu čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru, pretože odsúdenie by bolo založené výlučne na výpovediach osôb, ktoré nemohol obvinený nikdy vypočuť, alebo dať vypočuť, čím by bolo jeho právo na obhajobu obmedzené spôsobom nezlučiteľným s čl. 6 Dohovoru.

V predmetnej veci ale nenastala taká situácia, ktorá by naznačovala porušenie článku 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru.

Svedkovia B. B. a W. H. boli osobne vypočutí na hlavnom pojednávaní konanom 4. mája 2020 za prítomnosti obvineného a jeho obhajkyne (č. l. 310 - 315, 303 - 309) a svedkyňa A. K. na hlavnom pojednávaní konanom 27. mája 2020 za prítomnosti obvineného a jeho obhajkyne (č. l. 327 - 332). Obhajoba tak mala možnosť klásť svedkom otázky a „konfrontovať“ ich na hlavnom pojednávaní, čo aj v širokej miere využila. Preto nemohlo, podľa názoru najvyššieho súdu, dôjsť k porušeniu práva na obhajobu s odkazom na nerešpektovanie kontradiktórnosti pri výsluchoch menovaných svedkov.

S poukazom na uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku naplnený nebol, a preto s tým súvisiacu argumentáciu obsiahnutú v podanom dovolaní odmietol ako nedôvodnú.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona) a pod.

V zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, je dovolací súd viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili súdy nižšej inštancie, pričom nie je oprávnený posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania skôr vo veci konajúce a rozhodujúce súdy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu. Preto platí, že vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého, prípadne druhého stupňa môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, no nikdy nie námietky skutkové.

Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to aj z dôvodu, že sám nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania sa totiž nachádza v rámci konania na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je možné chápať ako druhú, „odvolaciu“ inštanciu zameranú na preskúmanie rozhodnutí súdu nižšieho stupňa.

K námietkam obvineného, že skutok mal byť posúdený ako trestný čin krádeže podľa § 212 ods. 3 Trestného zákona najvyšší súd poznamenáva, že pri riešení tejto otázky môže a musí vychádzať len zo znenia skutku tak, ako je naformulovaný v skutkovej vete rozsudku okresného súdu. Nemôže posudzovať a hodnotiť tvrdenia jednotlivých svedkov a obvineného, nakoľko to by už bol zásah do skutkových zistení, čo je v dovolacom konaní pre najvyšší súd *expresis verbis* zakázané v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku - „správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť“.

Znenie skutkovej vety „... lúpežne prepadol mal. S. S. ... a to tým spôsobom, že pod slovnou hrozbou polámania rúk mu z ruksaku odcudzil 9 CD kaziet na W. X ...“ a „... pod slovnou hrozbou polámania rúk mal. P. F. ... z jeho ruksaku odcudzil retiazku zo žltého kovu s príveskom v tvare krížika ...“ celkom zreteľne a jednoznačne zodpovedá znakom skutkovej podstaty trestného činu lúpeže a nie trestného činu krádeže.

Preto najvyšší súd uzatvára, že ani táto námietka obvineného a s tým súvisiaca argumentácia nenapĺňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (ani žiadny iný).

So zreteľom na uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že v predmetnej veci nebol naplnený žiadny dovolací dôvod.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.